

NWOA Nieuwsbrief november 2006, jaargang 11, nr. 4

Redactie: Hans de Groot Jeanne d'Arclaan 250 1183 BG Amstelveen tel.: 020 – 647 53 49 e-mail: hansvaio@planet.nl

In deze Nieuwsbrief...

- **De bijnadoodervaring – een reëel fenomeen**
Verlagtekst die Rudolf Smit samenstelde voor de nieuwsbrief n.a.v. zijn lezing op 2 september jongstleden
- **Astrologie en wereldbeeld 2**
Door Hans van Oosterhout, naar aanleiding van zijn lezing op 4 februari 2006
- **En dan nog dit...**
Brief van Jacob Ruijling n.a.v. het Dean-Erteldebat; Zes miljard Jupiters; de onvermijdelijkheid van leven

De bijnadoodervaring – een reëel fenomeen

door Rudolf H. Smit

"Ik zweefde naar boven, waar ik terecht kwam in een fel wit/goud Licht. Het leek alsof ik midden in het heelal was, met een volledig panoramisch uitzicht in alle richtingen. Ik voelde mij heel vredig, volkomen tot rust gekomen. Ik had geen lichaam of was me daarvan niet bewust. Ik had hier eeuwig kunnen blijven. Ik voelde hier zuivere, reine, onzelfzuchtige, eeuwige en onvoorwaardelijke Liefde."

Het voorgaande is een fragment uit de getuigenis van een vrouw die tijdens haar ernstige ziekte en daags vóór haar levensreddende operatie een 'bijnadoodervaring' onderging (afgekort: BDE, en als zodanig benoemd sinds ca 1975). Haar getuigenis is slechts één van de vele tienduizenden die over de gehele wereld werden en worden opgetekend over een fenomeen dat sinds circa 1975 steeds meer bekendheid begon te krijgen bij het grotere publiek. Grotere bekendheid wil echter nog niet zeggen dat men dan ook precies weet wat het fenomeen inhoudt. Verre van dat! Veel misverstanden doen de ronde. Bijvoorbeeld: soms wordt een op-het-randje-van-de-dood-verkeren al gezien als een bijnadoodervaring en dat terwijl het eigenlijke fenomeen niet was opgetreden.

Er is dus geringe tot geen kennis van de BDE en, wat vervelender is, er wordt wel eens ietwat spottend aan gerefereerd in de zin dat het om niet meer dan een hallucinatie gaat. Dat deze veronderstelling onjuist is zal ik in deze lezing duidelijk trachten te maken!

Sinds de zeventiger jaren heeft dit fenomeen mijn wisselende maar steeds diepgaande belangstelling gehad, en vanaf najaar 2002 raakte ik nauw betrokken bij het werk van de Stichting Merkawah, een instelling die in eerste instantie was opgericht voor wetenschappelijk onderzoek naar de BDE, maar in tweede instantie voor ondersteuning van mensen die een BDE hebben ondergaan. Vanuit die positie wil ik graag enige misverstanden rondom de BDE signaleren en ophelderen, en verder zal ik enige mijns inziens opvallende verbanden met de vrijmetselarij aantippen.

Wat is nou precies een bijnadoodervaring (BDE)?

Hiervoor hanteer ik voor het gemak de definitie die bij Stichting Merkawah in zwang is: de bijnadoodervaring (BDE) is een geheel van indrukken tijdens een bijzondere bewustzijnstoestand die het gevolg is van een periode van klinisch dood zijn, een ernstige ziekte, een bijna fatale situatie of een stervensproces; maar een BDE kan ook voorkomen bij

hoge stress of diepe meditatie, en kan zelfs ook spontaan optreden.

Wat nu volgt zijn letterlijke citaten uit de voorlichtingsfolder van Merkawah:

Hoe vaak en bij wie komt een BDE voor?

Uit een Amerikaanse en Duitse enquête is gebleken dat ongeveer 4% van de bevolking een BDE heeft meegemaakt. Dat wil zeggen, dat in Nederland ongeveer 600.000 mensen een BDE hebben gehad. Het percentage BDE bij kinderen tijdens een kritieke medische situatie zoals een bijna-verdrinking ligt waarschijnlijk boven de 90%.

Het komt in alle tijden en alle culturen voor, ongeacht leeftijd, geslacht, opleiding-, of geloofsovertuiging. Het is pas sinds de jaren '70 bekend onder de naam 'bijnadoodervaring'.

De Nederlandse cardioloog Pim van Lommel c.s. heeft wetenschappelijk onderzoek verricht naar het optreden van een BDE bij mensen die vanwege een hartstilstand klinisch dood zijn geweest. Dat wil zeggen, men had geen bloedcirculatie, geen ademhaling (meer), geen reflexen en ook de hersenstam en de hersenschors functioneerden niet meer ('flatline EEG'). Normaal gesproken zouden die mensen ernstig hersenletsel oplopen of sterven als zij niet binnen 5 à 10 minuten gereanimeerd werden. Nu is gebleken, dat na een geslaagde reanimatie 18% van die mensen een min of meer diepe BDE hebben gehad.

De conclusie van dit baanbrekende onderzoek werd op 15 december 2001 in het Britse medisch-wetenschappelijke tijdschrift *The Lancet* gepubliceerd (Lancet 2001 vol. 358 pag. 2039-45) en stelt, dat mensen van buiten hun lichaam kunnen waarnemen, emoties ervaren en zich feiten herinneren. Tevens is gebleken, dat die belevenis niet het gevolg is van een medische, fysiologisch of psychologische oorzaak. Tot hier enkele citaten uit de voorlichtingsfolder van Stichting Merkawah.

Wanneer is het een BDE?

Ik noem nu de drie belangrijkste kenmerken zoals ze los van elkaar worden genoemd in de Merkawah-folder, en zal bij elk ervan aanvullende informatie verschaffen:

1. Er is pas sprake van een BDE als er drie of meer van de volgende aspecten zijn waargenomen¹

Onuitsprekelijkheid

De ervaring is zó overweldigend, zó indringend, zó ontzagwekkend dat er letterlijk geen woorden voor zijn. *“Ik hield op mijn verhaal te vertellen. Ik vond het al zo moeilijk woorden te vinden voor mijn ervaring. Hoe kan een woord aangeven wat ik had ervaren?”* (BDE-ster EM)

Het gevoel van rust en vrede, geen pijn meer

Dit is één van de aspecten die de meeste indruk maken. Veelal treedt een BDE op tijdens momenten van zwaar lichamelijk letsel met hevige pijnen. Het gevoel van rust en vrede en geen pijn meer is dan zeer intens, en des te groter is de schok als de BDE-er ‘terugkeert’ in zijn lichaam en dan weer de pijn en beperkingen van het opgesloten-zijn in het lichaam moet ondergaan.

Het besef dood te zijn

Dit wordt niet altijd als zodanig herkend, maar sommigen beseffen het wel degelijk maar zijn er opvallend nuchter over: *“Ik dacht: dit is het dus, dood zijn. Ik had een groot geheim ontdekt, namelijk dat ik zonder fysiek lichaam toch nog een bewustzijn had...”* (BDE-ster SB).

Uittredingservaring

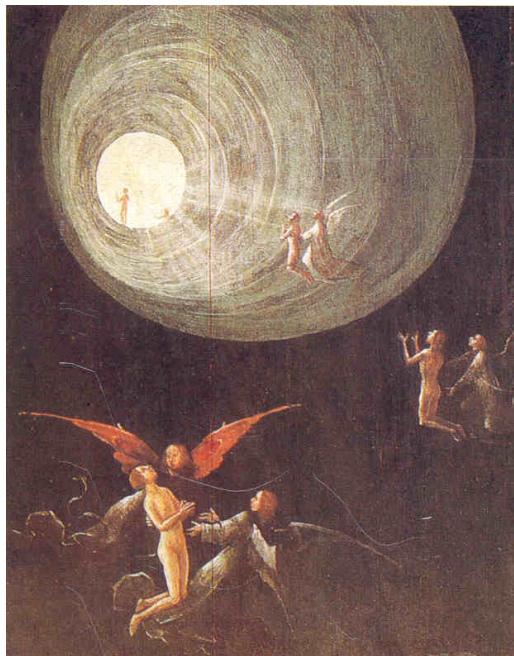
Dit is een waarneming buiten en boven het bewusteloze lichaam, ook van de omgeving. Ook waarneming door blinde en dove personen.

Dit is één van de aspecten die een krachtig werkelijkheidsgehalte suggereren. Veel BDE-ers zien zichzelf liggen tijdens een operatie of reanimatie vanaf plafondhoogte, of tijdens reddingsacties na een ongeluk vanuit een positie ergens in de ruimte boven de plaats van het ongeval. Niet slechts zien ze zichzelf maar ook de mensen en de handelingen die door hen worden verricht. Dikwijls kunnen zulke BDE-ers naderhand precies beschrijven wát er gebeurde en blijken ze verificerbare waarnemingen te hebben gedaan soms zelfs op zeer grote afstand van hun lichaam (Zie kaderstukje). Er zijn tal van zulke verificerbare buitenlichamelijke ervaringen beschreven, en die vormen mijns inziens de krachtigste aanwijzing dat hier iets heel wezenlijks aan de hand is.

Ook van mensen die vanaf de geboorte geheel blind zijn (dus absoluut geen weet hebben van de zichtbare werkelijkheid, geen kleurenbesef hebben, enz) is het bekend dat ze tijdens een BDE ineens wel kunnen ‘zien’ en precies kunnen beschrijven wát ze gezien hebben.

¹ Drie aspecten of meer – dat betekent dat niet elke BDE gelijk is aan een ander, integendeel. Het veelgehoorde, tweevoudige aspect van ‘de tunnel en het licht’ komt veel minder vaak voor dan men zou denken. Neem de ervaring waarmee dit artikel opende; de vrouw was onmiddellijk bij het licht, zonder eerst door een tunnel te zijn gegaan. Maar er zijn ook bijna-doodervaringen waarbij de BDE-er niet door een tunnel was gegaan en ook het licht niet had gezien.

2. Het gevoel zich te bewegen in een donkere ruimte, vaak een ‘tunnel’ genoemd met aan het einde een helder licht
Dit is wellicht het bekendste (dubbele) aspect van de BDE. En het is al zo oud als de wereld zelf, want reeds in de oudste literatuur wordt het genoemd, dan niet als “bijna-dood-ervaring” maar wel als een krachtige, mystieke ervaring. Zeer beroemd is het vijftiende-eeuwse schilderij van Jeroen Bosch waarin hij laat zien hoe dode zielen door engelen worden gebracht naar een tunnel aan het einde waarvan een schitterend licht straalt. Zie de bijgaande plaat. Maar zoals reeds gezegd, beslist niet elke BDE-er ervaart een tunnel.

Deel van een schilderij van Jeroen Bosch uit een vierluik getiteld 'Visioenen uit het hiernamaals'.

3. Waarnemen van een paradijselijke omgeving, met prachtige kleuren en soms muziek

Vaak spreekt men van groene weiden met heel veel schitterende bloemen; soms hoort men inderdaad muziek die men dan naderhand beschrijft als “hemels”.

-Ontmoeten van overleden dierbaren en bekenden, soms communicatie. Dit is het aspect dat door nogal wat mensen met groot ongeloof wordt ontvangen. Toch echter kan men niet om de feiten heen, zeker niet als bijvoorbeeld inderdaad een BDE-er een familielid zag van wie hij absoluut niet wist dat die net de dag tevoren overleden was. Heel bijzonder zijn de twee BDE's van de Nederlander Davon Kajuter, die tijdens zijn twee bijna-doodervaringen in 1978 en 1987 een man zag die hij nooit eerder had gezien maar die met grote genegenheid naar hem keek, en van wie hij ogenblikkelijk besepte: “dit is mijn vader”. En dat terwijl die in niets leek op zijn “eigenlijke” vader. *“In een flits kreeg ik een beeld. Mijn moeder die toen ze 25 was in een concentratiekamp zat. Eén vluchtige, eenmalige ontmoeting met een Russische jood. Het product van die ontmoeting was ik. Ik beleefde het niet als een schok maar als aanvulling en invulling van niet beantwoorde vragen. Ik had altijd al gevoeld dat mijn vader niet mijn werkelijke vader was. Nadien heb ik de bevestiging van mijn moeder gekregen dat deze ingeving juist was.”* (pag 84, uit *Naar het hiernamaals en terug*, door Piet van der Eijk, Bzztôh, 1991)

-Contact met een stralend, niet verblindend Licht, en een diepgaande communicatie daarmee, meestal in een sfeer van onvoorwaardelijke liefde en acceptatie. Men voelt zich opgenomen in dat Licht, gaat er deel van uitmaken en hoort een stem die 'woordeloos' vragen stelt, en soms eindigt met een opdracht: "Keer terug naar waar je vandaan kwam, want je taak is nog niet volbracht..." (BDE-er EvB). Men keert dan ook terug met een besef van een doel en opdracht in het leven, al is het niet altijd onmiddellijk duidelijk wat dat doel inhoudt. Wel zal men in het algemeen een positiever zelfbeeld hebben en een andere visie op mens en samenleving. De ontmoeting met dit Licht, of Lichtwezen (omdat men dit Licht veelal ervaart als een Persoon) is dikwijls de aanzet tot een verandering in religieuze beleving/godsbeeld; bovenal, men is niet meer dogmatisch! Aangezien bijnaadood-ervaringen niet beperkt zijn tot gelovigen, verre van dat(!), komt het voor dat atheïsten ná zo'n ervaring alsnog diep-religieus worden, evenwel in de zin dat ze het bestaan van een goddelijk principe erkennen. (Zich aansluiten bij een kerk is er echter niet bij, terwijl religieuzen met een BDE zich juist van de kerk kunnen afkeren, simpelweg omdat de

Waarnemingen op grote afstand tijdens een bijnaadoodervaring

Uit: "Terugkeer" zomer 2005, kwartaaltijdschrift van Stichting Merkawah

Dr. Barbara R. Rommer (2004) uit Fort Lauderdale (Florida) onderzocht het geval van ene Tony, de man van Pat Meo, verpleegkundige en hoofd administratie aan haar eigen Holy Cross Hospital. Tony moest in 1993 een complexe open hart-operatie ondergaan in Milwaukee, op zo'n 2010 km afstand van Fort Lauderdale.

Bij de operatie bleef zijn hart 30 minuten stilstaan waarbij hij in een coma raakte die twee weken aanhield. Tijdens de bijnaadoodervaring die hij toen beleefde 'zweefde' hij terug naar zijn huis in Fort Lauderdale. Later vertelde hij zijn skeptische vrouw Pat Meo hoe hij zag dat degene die op hun huis paste er lag te vrijen met een onbekende vriendin. Daarbij beschreef hij haar uiterlijk tot in detail.

Pat Meo beschouwde de ervaringen als niet meer dan een droom, maar de man die op het huis paste bevestigde de juistheid van zijn waarneming. Wat Pat echter pas goed overtuigde was de beschrijving die Tony had gegeven van een stapel post op hun eettafel. Hij had daarbij een Deense catalogus van kantoorbenodigdheden zien liggen, waar ze volgens haar helemaal niet op geabonneerd waren. Tot haar grote verbazing bleken ze de bewuste catalogus inderdaad eenmalig te hebben ontvangen.

Behalve deze paranormale waarnemingen, kreeg Tony uiteindelijk ook nog een visioen van een hiernamaals en toen hij werd teruggestuurd, deelde een hoger wezen hem de precieze datum van zijn dood mede. Zijn missie in het leven zou tot die tijd bestaan uit het getuigen van zijn BDE. Meer dan een jaar na zijn overlijden vond Pat Meo een briefje in een van zijn bureauladen. Daarop stond geschreven: "Ik ben aan deze missie begonnen, nu moet jij haar afmaken" en ook nog: "datum van terugkeer: 29 augustus 1995", exact overeenkomend met de dag waarop hij gestorven was.

Naar aanleiding van deze ervaringen is Pat Meo meer open komen te staan voor de verhalen van patiënten. Overigens is er geen bijzondere reden om aan de juistheid van dit verhaal te twijfelen. Pat Meo komt bijvoorbeeld ook buiten de context van het geval voor op een website als manager van het Holy Cross Hospital (Stephenson, 2004). Drs Titus Rivas

Bronnen

- Levine, A. (2003). Tunnel visions: People who claim to have seen the light come out of the dark. *City Link*;
- Rommer, B.R. (2004). *Der Verkleidete Segen* (Duitse vertaling van *Blessing in Disguise*). Goch: Santiago Verlag, Blz. 25-27.
- Stephenson, O. (2004). Ex-nursing supervisor at Fort Lauderdale's Holy Cross Hospital. *The Miami Herald* van 27 augustus.

leringen van kerken nauwelijks aansluiten bij de BDE).

-Een levenschouw of terugblik: een levensoverzicht waarbij men zijn hele leven overziet en zich bewust wordt van zijn handelen en de gevolgen daarvan; bijvoorbeeld de vreugde en verdriet dat men anderen berokkend heeft. Ook dit aspect zal niet elke BDE-er ondergaan. Maar als het ze overkomt is het in de regel zeer indrukwekkend: "En op die plek werd mij in één keer mijn hele leven getoond. Neen, het was geen levensfilm, want in één keer kwam alles in mijn bewustzijn. En toen ervoer ik zo'n pijn van alles wat ik anderen had aangedaan en andere dingen die ik niet goed had gedaan..." (BDE-er MK). Eén van de opvallendste kenmerken van dit BDE-aspect is dat allen die het overkomt het gevoel hebben dat ze niet worden geoordeeld laat staan veroordeeld, maar dat ze zelf een oordeel vellen.

De 'ideale' BDE

De ene BDE is dus de andere niet. Zelden zal een BDE-er alle aspecten ervaren zoals hierboven beschreven. Daarom heeft destijds Dr Raymond Moody, de man die met zijn boekje "Leven na Leven" in 1975 de term bijnaadoodervaring (van Near-Death Experience) de wereld inbracht, de ideale BDE beschreven, die vrijwel alle bovengenoemde elementen bevat, waarvan de voornaamste zijn: uitrede uit het lichaam, het gaan door een donkere tunnel aan het waarvan een schitterend maar niet verblindend licht gloort, het zien van een levens-terugblik, ontmoeting en communicatie met dat Licht in een paradijselijk mooie omgeving, ontmoeting met overleden verwanten en vrienden, het zien van een grens waarachter men niet moet gaan omdat dan terugkeer niet meer mogelijk is, en tenslotte terugkeer in het lichaam na een opdracht meegekregen te hebben ontvangen van het Licht. BDE's die deze ideaal-toestand benaderen worden vaak ook aangeduid als klassieke BDE's.

Gevolgen en herkenning

(Deels uit de voorlichtingsfolder van Merkawah:) Door zo'n intense ervaring kan een mens wezenlijk veranderen (transformeren) door het inzicht dat hij heeft gekregen. Doorgaans wordt hij milder, minder materialistisch maar meer geïnteresseerd in kennis, milieu en religie en in de zin van het leven. Zo heeft hij onder andere geen angst meer voor de dood; soms verlangt hij er zelfs naar vanwege een zeker heimwee naar die allesomvattende en onvoorwaardelijke Liefde, zoals hij die ervoer tijdens de BDE: "De herinnering aan dat Licht, aan het gevoel van vrede, harmonie en oneindigheid is nog steeds aanwezig als was het gisteren gebeurd. Dit gevoel en het verlangen ernaar leeft in mijn hart". (BDE-ster BB) Persoonlijk vind ik die transformatie het kenmerkendste en belangrijkste gevolg van de BDE. En dat brengt mij meteen op de beantwoording van enkele veelgestelde vragen:

Enkele vragen (expliciet en impliciet)

Wat is nu de wetenschappelijke verklaring van de BDE? Deze vraag impliceert dat de wetenschap het bestaan van de BDE erkent. Dat is zeker het geval, enkele nogal conservatieve wetenschappers uitgezonderd. Zelfs skeptische wetenschappers en medici doen niet meer net alsof het allemaal maar fantasieën zijn van verwarde geesten, maar over de interpretatie van het fenomeen is men het nog lang niet eens. Tal van theorieën zijn geopperd. In de skeptisch-medische hoek dacht men al gauw aan de invloed van medicijnen, zuurstoftekort in het bloed, of teveel koolzuurgas in het bloed, een reactie van de hersenen op doodsangst, enz.

Geheel ingaan op al deze facetten zou een tweede artikel vergen dat zo mogelijk veel groter zou zijn dan dit! Kort en goed, alle theoriën zoals geopperd vanuit dit monistisch materialistisch paradigma (er bestaat alleen maar materie, en alles kan worden verklaard vanuit de materie) geven onvoldoende uitsluitel. Zo voldoet de veelgehoorde verklaring dat het “slechts” om hallucinaties gaat, in het geheel niet. Allereerst gebeuren BDE's gewoonlijk tijdens de klinische dood, dat wil zeggen dat er geen hartslag is, dus geen bloeddruk en bloedcirculatie, geen ademhaling, en ook de hersenen tonen een vlak EEG (electro-encefalogram). Toch ondergaan zulke mensen een ervaring met een bewustzijn dat zij dikwijls omschrijven als helderder dan normaal! *“Deze ervaring was werkelijker dan de werkelijkheid”* (BDE-ster SB).

Bovendien is een BDE zeer coherent, en wordt nóóit vergeeten. Soms 40 tot 50 jaar na dato kunnen BDE-ers hun verhaal doen tot in detail, zonder opsmuk, zonder aandikkingen. Een hallucinatie daarentegen hangt als los zand aan elkaar, is nauwelijks coherent, en... wordt gewoonlijk wél vergeeten.

Blijft over de verklaring die er van uitgaat dat er werkelijk zoiets bestaat als een continu bewustzijn dat uit het lichaam treedt tijdens een BDE, en zo mogelijk naderhand, als de echte dood intreedt, voort blijft bestaan. Deze theorie, i.c. de continuïteit van het bewustzijn, is heel aantrekkelijk en wordt vooral aangehangen en verkondigd door cardioloog en BDE-onderzoeker Pim van Lommel, maar wordt binnen de wetenschap in het algemeen nauwelijks aanvaard, omdat die niet past in het heersende materialistische denken. Goedbeschouwd is het eerlijke antwoord dan ook dat we het niét weten.

Hoe reageert de BDE-er op de inzichten van de wetenschap? Voor de gemiddelde BDE-er maakt het nauwelijks iets uit wat de wetenschap van zijn ervaring vindt. Hij heeft die wonderlijke ervaring ondergaan, punt uit, en wat anderen er van denken kan hem nauwelijks iets schelen. Uitspraak van een voormalig makelaar die na haar BDE verpleegkunde ging studeren: *“Ik heb me laten vertellen dat wat ik heb meegemaakt fysiologisch verklaarbaar is. Ik kan het me nauwelijks voorstellen, maar ook als het zo is, heeft het me doen inzien dat ik deel uitmaak van een organisme. Het heeft diepe invloed gehad op wie ik ben”*. Bijvoorbeeld, om geld geeft ze nauwelijks meer... Ze wil nu alleen nog maar mensen helpen. (Uit een artikel over BDE in het AD-magazine van 5 maart 2005).

Maar hoewel de mening van de wetenschap veel BDE-ers weinig zegt, des te gevoeliger kunnen ze zijn voor de mening van de goegemeente, bang als ze zijn om voor gek te worden uitgemaakt. Daarom zwijgt menig BDE-er over zijn ervaring, soms tientallen jaren achtereen. *“Ik heb jaren in zwijgen en zoeken geleefd”* (BDE-ster EM). Soms pas na het lezen van een boek over het onderwerp durven ze naar buiten te komen met hun verhaal. Ronduit ontroerend kan het zijn als mensen na een Merkawah-lezing over de BDE ten overstaan van vele tientallen mensen voor het eerst en in tranen hun verhaal doen.

Zijn er ook negatieve ervaringen?

Ja, die zijn er, de eerlijkheid gebiedt dat te zeggen. In de kringen van BDE-onderzoekers worden die meestal omschreven als hel-ervaringen. Een voorbeeld uit de Merkawahfolder: Toen de auto tot rust kwam nadat hij over de kop was geslagen, dacht K dat hij het heeal in was geslin-

gerd. *“Ik was helemaal alleen daar in het heeal. Maar ik hoorde geluiden, ze leken op gekreun en gekerm en ik in de verte zag ik gestalten. Die leken kwellingen te ondergaan. Hulpeloos gebaarden naar mij dat ik bij ze moest komen. Maar ik besefte toen dat dat voor eeuwig zou zijn. Daar zijn was een absolute verschrikking. Ik heb me nog nooit zo opgelucht gevoeld toen ik bijkwam.”* Ten eerste komen dat soort ervaringen véél minder vaak voor dan positieve BDE's (de percentages lopen echter uiteen) maar ten tweede, heeft nader onderzoek in Duitsland aan het licht gebracht dat, hoewel in eerste instantie zulke ervaringen behoorlijke schrik nalaten, ze na verloop van tijd toch een positieve uitwerking hebben (zie B. Jacoby: *Ook jij leeft eeuwig*, Karakter Uitgevers, 2003)

Hoe reageert de naaste omgeving op een BDE-er?

Het is dat de BDE wat bekender is geworden, zodat een BDE soms niet geheel onverwacht als een ongenode gast binnenkomt. Maar in het algemeen is de reactie van de omgeving er een van schrik, ongeloof, en soms totale afwijzing. Eén van de ergste dingen die iemand overkomt die wakker wordt na een re-animatie en dan wil vertellen van zijn of haar BDE, is als de verpleegkundige of dokter koeltjes reageert met *“niets bijzonders wat u is overkomen, gewoon een hallucinatie”*. De BDE-er voelt zich dan vreselijk in de kou gezet, omdat die intuïtief weet dat die zeer heldere en coherente ervaring géén hallucinatie kàn zijn!

Nog erger is de huisarts die dreigt met opname in een psychiatrische inrichting als mevrouw de BDE-ster niet wil inzien dat het allemaal maar onzin was (dit is historisch!). Inderdaad is er binnen Merkawah op zijn minst één BDE-er die, doordat hij bleef vertellen over zijn BDE maar zich niet serieus genomen voelde, daardoor agressief werd en vervolgens opgesloten in de isoleer cel. Stichting Merkawah geeft daarom al jaren achtereen voorlichting aan verpleegkundigen en artsen. (Langzamerhand begint het in ziekenhuizen door te dringen dat men voorzichtig dient om te gaan met mensen die ontwaken na een coma, een reanimatie of een operatie en dan vertellen over hun BDE.)

Afgezien van bovengenoemde soort narigheden, kunnen de naasten het heel moeilijk krijgen met hun gezinslid als blijkt dat die na de BDE van karakter is veranderd: *“Dit is mijn man (of vrouw) niet meer, ik kan dat niet verdragen”* is een veelgehoorde klacht. Langdurige huwelijksproblemen en scheidingen onder BDE-ers zijn dan ook niet ongewoon.

Tenslotte

Al met al blijkt uit het voorgaande overduidelijk dat een BDE een fenomeen is waarmee niet lichtvaardig kan worden omgegaan. Het is niet zomaar een interessante gebeurtenis waar je een gezellige boom over kunt opzetten. Het is een gebeurtenis die iemands leven totaal overhoop kan gooien. Zozeer zelfs dat als menig BDE-er gaat vertellen over zijn of haar ervaring hij of zij spontaan in tranen uitbarst, zelfs nog tientallen jaren nadien... Het is dus een reëel fenomeen, waarmee met gepaste eerbied moet worden omgegaan, in de zin dat het geheel serieus genomen moet worden en derhalve niet veronachtzaamd door de wetenschap en door filosofen. Het raakt immers aan het leven zelf.

Een persoonlijke noot ter afsluiting: ook mijn leven is door de BDE veranderd. Ik kan uiteraard niet zeggen dankzij de BDE 'getransformeerd' te zijn qua karakter, omdat ikzelf geen BDE heb gehad. Maar wel ben ik tot het inzicht gekomen dat de volstrekt materialistische stelling dat alles ver-

klaard kan worden uit de materie, aan een grondige herziening toe is. Er is méér aan de hand en daarom vind ik dat het idee van “dood-is-dood-en-dat-is-dat” niet meer goed te verdedigen is. Ik ben het eens met Van Lommel c.s. dat het bewustzijn op een of andere manier doorgaat na de fysieke dood van het lichaam. Hoe? Dat weten we dus niet, maar eerlijk gezegd vind ik die vraag helemaal niet belangrijk. Mag er asjeblieft nog een stukje mysterie blijven bestaan? Bovendien, de wetenschap is en blijft in beweging. Er was ooit een belangrijk Brits natuurkundige die aan het eind van

de negentiende eeuw verklaarde dat alles wat ontdekt moest worden inmiddels wel ontdekt was... We weten allemaal hoe enorm hij er met die stellige bewering naast zat....

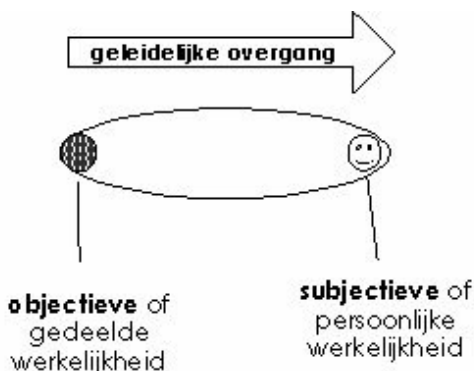
N.b.: de in cursief weergegeven citaten zijn van bestaande BDE-ers, de meesten van hen donateurs van Stichting Merkawah. Slechts hun initialen zijn geplaatst.

Astrologie en wereldbeeld, deel 2

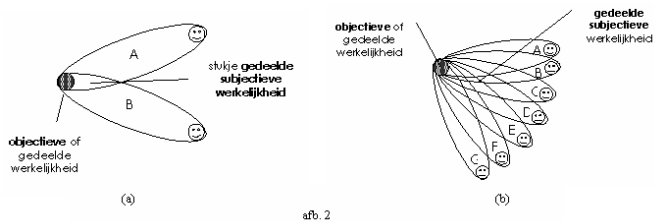
Hans van Oosterhout

In het vorige artikel hebben we een model opgebouwd dat één enkele mens beschrijft, het individuele model. Het is een model geworden dat uit lagen bestaat. Lagen met een verschillende mate van..... werkelijkheid? Concreetheid? Bewustzijn? Dat is nog niet zo duidelijk gedefinieerd. Er was alleen het vage gevoel dat er een wezenlijk verschil is tussen de tastbare materiële wereld en datgene wat door een horoscoop wordt beschreven.

Om ons een idee te vormen kunnen we het vanuit een andere hoek kijken. Als je mensen vraagt om voor allerlei zaken aan te geven in hoeverre men die als schijn dan wel als werkelijkheid beschouwt, is men het daar niet altijd over eens. Stoelen en tafels worden door iedereen wel als werkelijkheid beschouwd, maar over dingen als gevoelens, liefde, dromen e.d. is men het veel minder eens. Dat bracht me op het idee dat iets wellicht meer als werkelijkheid wordt beschouwd naarmate meer mensen er dezelfde ervaring bij hebben. De ultieme werkelijkheid zou dan het materiële, zintuiglijk waarneembare zijn. Voor alle mensen die over dezelfde steen struikelen is dit een stukje gedeelde ervaring met de materiële werkelijkheid. Daar tegenover staat datgene wat door een mens ervaren wordt als het meest persoonlijke: de eigen gedachten. De overgang van het een naar het ander is dan geleidelijk, er lijkt sprake van een 'spectrum' van werkelijkheden. Het ene einde daarvan is de objectieve of gedeelde werkelijkheid, die grotendeels met de materiële werkelijkheid overeenkomt, het andere is de subjectieve of persoonlijke werkelijkheid, de uiterst persoonlijke gedachten van één mens, die hij met niemand anders deelt. Tussen die twee uitersten, die ik objectief en subjectief noem, gaat het een langzaam in het ander over. Afbeelding 1 geeft dit weer:

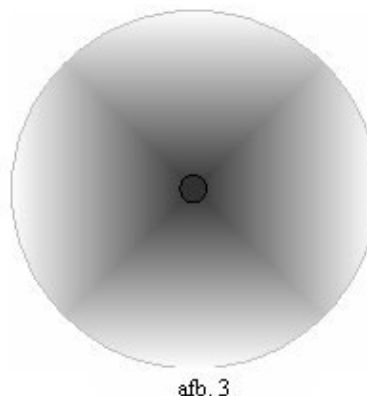

Afbeelding 2 geeft aan hoe dat zit bij twee of meer mensen. Het linkerplaatje laat zien hoe persoon A en persoon B behalve de objectieve (fysieke) werkelijkheid, ook een stukje subjectieve werkelijkheid delen. Het rechterplaatje laat hetzelfde zien voor een hele groep mensen.

Rondom de -letterlijk- harde kern van de fysieke werkelijkheid ligt een zone waarin de afzonderlijke gedachtenwerelden elkaar overlappen. Dat is een gebied van niet-materiële zaken dat al die mensen gemeenschappelijk hebben. Het is deel van hun gemeenschappelijke werkelijkheid. Breiden we het plaatje nu, heel ambitieus, uit naar de mensheid als geheel, dan zijn de afzonderlijke ellipsen niet meer te onderscheiden en krijgen we het beeld van afbeelding 3.

Rondom de kern van de fysieke werkelijkheid in het midden

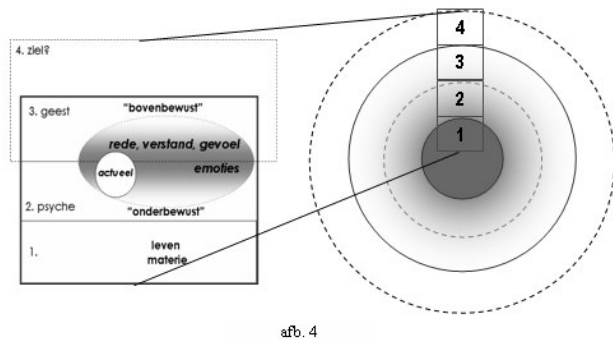

ligt een gebied waar de dichtheid het grootst is. Dat gebied vertegenwoordigt de niet-materiële werkelijkheid die ieder mens kent: algemeen menselijke gevoelens, emoties etc. Naarmate we ons verder van de kern verwijderen worden de verschillen groter. Het gaat dan om dingen waarover veel persoonlijker opvattingen bestaan.

Beide modellen samengevoegd

We hebben nu twee modellen: één voor het individu, het vier-lagen model uit het vorige artikel en één voor een groep mensen, een collectief model. Die zouden in elkaar

moeten passen, het individuele model zou een uitsnede moeten zijn van het collectieve model en wel zodanig, dat de lagen 2 en 3 uit het individuele model overeen komen overeen met de laag van de gemeenschappelijke subjectieve werkelijkheid in het collectieve model. Je krijgt dan het beeld van afb. 4.

afb. 4

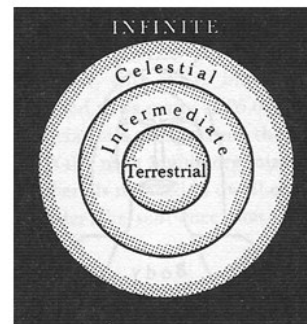
Nu blijkt dat het collectieve model naar buitentoe uitgebreid moet worden. Buiten de cirkel van de persoonlijke gedachten, die overeen zou moeten komen met de bovengrens van 3, de ziel, ligt nog een gebied, dat overeenkomt met de geest. De buitengrens daarvan is niet duidelijk aan te geven, maar we zouden kunnen veronderstellen dat die wordt bepaald door wat de menselijke geest überhaupt nog kan bevatten. En dan gaat het model ineens heel erg lijken op een wereldbeeld dat voorkomt in oudere tradities die de huidige, door natuurwetenschap en techniek gedomineerde maatschappij niet meer serieus worden genomen. Dat oudere wereldbeeld, bekend als *the perennial tradition* (A. Huxley) en vertegenwoordigd door bijvoorbeeld Plato, Plotinus, Marsilio Ficino, het soefisme, de Joodse kabbala en vast nog veel meer dat ik niet ken, plaatst de mens in een ruimere wereld, in de context van iets dat groter is dan hijzelf. Het heeft daarmee een religieus karakter en volgens Huston Smith, een Amerikaanse godsdienstwetenschapper, onderscheiden vrijwel alle religies de volgende vier niveaus (*Forgotten Truth*, 1976):

- o de oneindige wereld (infinite)
- o de hemelse wereld (heavenly)
- o de intermediaire wereld (intermediary)
- o de fysieke wereld (physical)

Hij illustreert dat met het plaatje van afbeelding 5 en de overeenkomst met afbeelding 4 lijkt op het eerste gezicht duidelijk maar is toch bedrieglijk.

Het lijkt wat pretentief om het niveau 3, dat van de geest op één lijn te stellen met de hemelse wereld. Wel kun je veronderstellen, dat de vier werelden elkaar overlappen, zoals andere auteurs wel doen. Dat levert dan het plaatje in afbeelding 6 op. De overeenkomst is niet exact en dat geeft aan dat dit soort modellenbouw maar tot een bepaalde hoogte bruikbaar is. In feite proberen die plaatjes iets weer te geven dat niet echt weer te geven is.

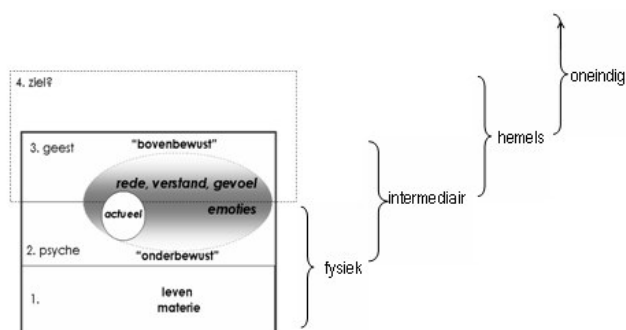
Wel is het fascinerend dat je, wanneer je probeert astrologie en reïncarnatie met elkaar in overeenstemming te brengen, belandt bij een zeer oud wereldbeeld, waarin de materiële wereld waarin wij leven niet de enige is. Interessant is daarbij dat, waar in het begin van dit artikel de materiële wereld gold als de meest werkelijke, in het oude wereldbeeld de hoogste mate van werkelijkheid wordt toegekend aan het Oneindige. Dat was equivalent met God, uit wie alles was voortgekomen. De andere werelden werden beschouwd als

afb. 5 (uit: Huston Smith, "Forgotten Truth", 1976)

in afnemende mate werkelijk, tot aan de schijnwereld van de materie waarin wij leven. Ten opzichte van waar we begonnen dus omgekeerd.

Heb ik nu waarnaar ik zocht? Een model of wereldbeeld, waarin zowel moderne wetenschap en techniek als astrologie, in elk geval mijn ervaringen met astrologie hun plaats zouden kunnen krijgen? Met dit model kan dat denk ik wel.

afb. 6

In dit model leeft de mens in de intermediaire wereld, waar psyche en geest aan elkaar grenzen. Deze wereld beleeft hij door de indrukken die hij opdoet. De astrologie wordt gedacht de instelling, het karakter te beschrijven waarmee hij in deze wereld wordt afgeleverd, voor zover het de overlap van de intermediaire met de fysieke wereld betreft. Niet de hele mens wordt dus door de astrologie beschreven. Wat in niveau 1 valt, het fysieke lichaam dus valt buiten de werkingssfeer, evenals niveau 3.

Dat het met behulp van een oud wereldbeeld lukt om astrologie een plaats en een werkingssfeer te geven betekent niet dat dat oude wereldbeeld dan ook zonder enige toevoeging of aanpassing zou moeten worden teruggehaald. Het zou moeten worden aangepast aan onze wereld, die wordt gedomineerd door wetenschap en techniek. Of misschien kunnen we beter zeggen dat het huidige technisch-wetenschappelijke wereldbeeld zou moeten worden uitgebreid met begrippen die al vele eeuwen bestaan maar die op de achtergrond zijn geraakt. Er zou een nieuwe vorm moeten worden gevonden waarin het oude en het nieuwe in evenwicht zijn. Dan wordt ook recht gedaan aan de wetenschappelijke methode en wat die heeft opgeleverd, want het probleem is niet zozeer die methode alswel het te ver extrapoleren van de resultaten die ermee zijn bereikt.

En dan nog dit...

Materiaal Dean-Erteldebat niet relevant

Ingezonden brief door Jacob Ruijling

Geachte redactie van de NVWOA-Nieuwsbrief,

In het nummer van augustus 2006, jaargang 11, nr. 3 attendeert u de lezer erop dat Rudolf Smit de integrale versie van Geoffrey Dean – het gaat om het Dean-Erteldebat – op zijn site heeft gezet. Smit heeft dat gedaan omdat het blad Correlation een groot deel van Deans reactie op Ertel niet geplaatst heeft.

Het is te waarderen dat de redactie van de NVWOA Nieuwsbrief wijst op Smits actie, want een wetenschappelijk debat kan alleen maar gebaat zijn bij een zo volledig mogelijke inbreng van belanghebbenden.

Mede daarom lijkt het me goed als de lezers van de NVWOA Nieuwsbrief weten dat het materiaal waar het in dat debat om gaat, niet relevant is te achten en dat en waarom het niet kan dienen als basismateriaal voor het betreffende onderzoek en de erop gevolgde discussie.

Juist omdat mijn onderzoekingen hebben geleid tot argumenten die de grondslag van het hele debat op losse schroeven zetten, is het zaak voor wie in het debat geïnteresseerd is, er kennis van te nemen.

De teksten van mijn onderzoekingen zijn niet op Internet te vinden; veel van mijn materiaal is te lezen en te lenen in de Koninklijke Bibliotheek te Den Haag.

Ook kan men mij persoonlijk benaderen.

Met vriendelijke groeten,

Jacob Ruijling

Leimuidenplaats 196,

6843 HK Arnhem,

026 – 381 53 30

Zes miljard Jupiters

In ons Melkwegstelsel bevinden zich naar alle waarschijnlijkheid zo'n zes miljard planeten met een grootte die vergelijkbaar is met de grootte van Jupiter. Astronomen zijn tot dit aantal gekomen op grond van opnames die in februari 2004 zijn gemaakt met de Hubble-ruimtetelescoop.

De opnamen zijn gemaakt met camera's die gericht stonden op het centrum van het Melkwegstelsel, dat zich bevindt in de richting van het sterrenbeeld Boogschutter.

Maar liefst 180.000 sterren tot op een afstand van 26.000 lichtjaar werden bekeken. Rond slechts 16 van deze sterren draaien planeten van een zodanige omvang dat hun baan rond hun ster tot een regelmatige variatie van de lichtsterkte leidt doordat de planeet zich vanaf hier bezien met vaste regelmaat voor zijn ster bevindt. Die variatie in lichtsterkte leveren het indirecte bewijs voor het bestaan van deze planeten. Het gaat om de verst weg gevonden planeten ooit, zeer waarschijnlijk van het formaat van Jupiter. De getalsmatige verhouding tussen het onderzochte aantal sterren en het geschatte aantal in de gehele Melkweg heeft geleid tot de veronderstelling dat er in totaal zo'n 6 miljard met Jupiter te vergelijken planeten moeten zijn.

Leven onvermijdelijk

Leven valt te vergelijken met de processen die zich afspelen in wervelstormen en in de bliksem. Het gaat om verschijnselen waarin verschillen in energetische lading worden opgeheven. Bij een wervelstorm gaat dat om temperatuurverschillen, bij bliksem om een potentiaalverschil.

Ook op chemisch niveau bestaan er dergelijke verschillen, zo stellen de biofysici Harold Morowitz en Eric Smith in hun artikel *Energy flow and the organization of life* waarin zij schrijven dat "the continuous generation of sources of free energy by abiotic processes may have forced life into existence as a means to alleviate the buildup of free energy stresses".

Leven doet datgene wat ook een wervelstorm en een bliksemstraal doen. Zij vormen een 'kanaal' waarin energieoverdracht kan plaatsvinden die zonder zo'n kanaal veel moeilijker plaatsvindt. Onder invloed van zonnestraling vormen zich op aarde grote hoeveelheden moleculen die niet zouden worden afgebroken en zouden gaan accumuleren. Levensvormen zorgen ervoor dat dit niet gebeurt waardoor zij bijdragen aan de stabiliteit van fysische omstandigheden aan het aardoppervlak.

Zoals bliksem en wervelstormen onvermijdelijk ontstaan bij de juiste energetische omstandigheden, zo zou volgens Morowitz en Smith onvermijdelijk ook het leven ontstaan, vooropgesteld dat de vereiste ingrediënten daarvoor aanwezig zijn, zoals een rotsachtige bodemgesteldheid, zonlicht en water.

Bron: <http://www.santafe.edu/research/publications/workingpapers/06-08-029.pdf>

De NVWOA Nieuwsbrief is een uitgave van de Nederlandse Vereniging voor Wetenschappelijk Onderzoek van de Astrologie.

Bestuur NVWOA:

Voorzitter: drs. F. Vermooij, Prof. H. de Vrieslaan 9, 3571 GE Utrecht, tel. 030 - 271 15 66,

e: franciscus.vermooij@hetnet.nl

Secretaris: Hans van Oosterhout, Turkooidsdrift 10 3436 BG Nieuwegein tel.: 030 -603 37 99,

e: hans@hvoosterhout.demon.nl.

Penningmeester: drs Sybe Dijkstra, De Lairessestraat 48, 1071 PB Amsterdam, tel.: 020 664 20 50,

e: zin@sybedijkstra.com.

Drs. A.G. Bruining, Petemoederslaan 11 bis a 3552 AH Utrecht, tel. 030 - 273 29 54,

e: zhh@hacom.nl;

Redactie Nieuwsbrief: Hans de Groot, Jeanne d'Arclaan 250, 1183 BG Amstelveen, tel. 020 - 647 53 49,

e: hansvaio@planet.nl

Website: NVWOA: www.nvwoa.nl